

Finansdepartementet (Fi2020/02978)
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.osa.esa@regeringskansliet.se

Yttrande över remissen En gemensam utbildning inom statsförvaltningen (SOU 2020:40)

Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, avstyrker bestämt alla de förslag som lämnas i utredningen. Trots att ambitionerna är goda är utfallet beklagansvärt okunnigt i förhållande till vad som är universitetens och högskolornas grundläggande uppdrag. Det är i flera avseenden ytterst oklart vad som ligger i ansvaret för att tillhandahålla en grundutbildning och vad som ligger i ansvaret för övriga frågor. Vidare är uppgifter om ansvar och uppdrag gällande kursbevis, handledare och lärplattform ytterst oklara, liksom avseende förslagen om förstudie, införande och fortbildning.

SUHF menar först och främst att förslagen som har lämnats av Tillitsdelegationen går långt utöver utredningens direktiv och riksdagens tillkännagivande. Förslaget om att totalt cirka 260 000 statsanställda med flera ska utbildas under fyra år är enligt SUHF:s uppfattning helt orealistisk och oförankrad. Tvärtemot Tillitsdelegationens namn och uppdrag vittnar förslaget om en fundamental brist på tillit till såväl förvaltningsmyndigheter som domstolar vad gäller förmågan att själva tillhandahålla relevanta utbildningar för sin personal. Förslaget innebär därtill en ovälkommen byråkratisering med ytterligare administrativa pålagor för samtliga berörda parter. Detta kan inte anses vara i överensstämmelse med statsförvaltningens krav på effektivitet och god hushållning. Slutligen ifrågasätter SUHF även starkt behovet av en författningsreglering på området.

Vidare hävdar SUHF att förslaget att ett universitet ska svara för tillhandahållandet av den föreslagna grundutbildningen står starkt i strid med universitets och högskolors grundläggande uppdrag, att anordna högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt vetenskaplig eller konstnärlig forskning som slås fast i 1 kap. 2§ högskolelagen. De utbildningar som utöver högskoleutbildning får anordnas inom ramen för lärosätenas verksamhet är huvudsakligen sådana utbildningar som knyter an till eller främjar högskoleutbildning. Därmed hotar det aktuella förslaget de grundläggande akademiska kärnvärdena, autonomi och akademisk frihet.

Det faktum att ett universitet ska tillhandahålla en utbildning vars innehåll föreskrivs av en annan myndighet, i detta fall Statskontoret, utan några krav på att – som gäller för universitet och högskolor – frågor om utbildningens innehåll, upplägg och kvalitet måste fattas av personer med vetenskaplig kompetens strider återigen mot själva grunden i

uppdraget till universitet och högskolor och hotar återigen autonomi och den akademiska friheten för lärosätena. Tillitsdelegationen bortser vidare från den nödvändiga forskningsbaseringen i de utbildningar som ska tillhandahållas av universitet och högskolor.

Uppdraget att tillhandahålla en "identitetsskapande" utbildning, där såväl innehåll som mål fastställs av ett organ vid en annan myndighet vars ledamöter är politiskt tillsatta eller valda, strider således helt och hållet enligt SUHF:s uppfattning mot det grundläggande uppdraget till universitet och högskolor, som till trots för att de är förvaltningsmyndigheter har en tydlig särställning i sitt uppdrag att anordna utbildning och forskning. Det kan konstateras att Tillitsdelegationen helt utelämnar resonemang om universitets och högskolors roll som oberoende och kritiskt reflekterande kraft samtidigt som det i betänkandet görs andra överväganden om värnandet av andra myndigheters oberoende.

Slutligen ifrågasätter SUHF också kraftfullt, inte minst i relation till det samtidiga förslaget från Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap (USSMA), i delbetänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2), att universitet och högskolor påläggs ett antal nya uppgifter som står i strid mot deras kärnuppdrag. Tvärtom måste regeringen, enligt SUHF, ta ett tydligt ansvar som ligger i linje med den föreslagna nya skrivningen i högskolelagen om akademisk frihet, för att värna universitetens och högskolornas unika roll när det gäller högre utbildning och forskning.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
generalsekreterare